

แนวคิดและพฤติกรรมการทำงานร่วมกันตามคุณลักษณะด้านทักษะ และอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ The Study of Work Behavior and Collaborative in 21st Century of Professional and Skills Characteristics Between Generation Y and Generation X

เสกฐวุฒิ หนู่มคำ^{1*}, สัชนูเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ², สมปรารถนา ประกัษฐโกมล³

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

²สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

³ศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ และศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2558 จากสถาบันในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน จำนวน 14 สถาบัน โดยคัดเลือกนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในช่วงเจนเนอเรชั่นวาย ซึ่งอยู่ในระหว่างเตรียมตัวไปฝึกงานในสถานประกอบการมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย จำนวน 450 คน และตัวแทนจากสถานประกอบการที่สถาบันการศึกษาจัดส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน จำนวน 9 บริษัท เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแนวคิดและพฤติกรรมการทำงาน และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา แนวคิดและพฤติกรรมการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามเจนเนอเรชั่นวาย พบว่าส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็น “มากที่สุด” ใน 6 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการให้งานสำเร็จอยู่เสมอ ชอบการร่วมมือกันทำงานมากกว่าการแข่งขัน มีความต้องการทำงานที่ท้าทาย และได้พบสิ่งใหม่ ๆ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้และยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม ขณะที่แนวคิดและพฤติกรรมการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ พบว่า มีระดับความคิดเห็นในด้านการทำงานเป็นทีม สามารถปรับตัวได้ มีความกระตือรือร้น สนใจงานที่ท้าทาย

*ผู้เขียนหลัก

อีเมล: sethawut@feu.edu

มีความคิดสร้างสรรค์ มีวินัยในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความตรงต่อเวลา สามารถทำงานภายใต้กรอบวัฒนธรรมองค์กรได้ สามารถวางแผนและจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานได้ดี มีทักษะการประสานงาน การทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และจากการศึกษาในครั้งนี้ คณะนักวิจัยสามารถนำไปปรับใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักศึกษาได้ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการพัฒนาผู้เรียน: ดำเนินการพัฒนาใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวินัยในการทำงาน ด้านทักษะการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนำเสนอ ด้านพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์สื่อสารและเครือข่ายสังคมออนไลน์ และด้านแนวคิดการให้ความสำคัญกับกระบวนการและผลลัพธ์ โดยควรเป็นการดำเนินการทั้งในระดับ สาขาวิชา คณะ สถาบัน และเครือข่าย
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน: ดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การพัฒนาองค์ความรู้ที่ลึกและครอบคลุม และการสร้างประสบการณ์ตรงในสายงานแต่ละด้าน
- 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร: ดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การกำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ในการพัฒนาหลักสูตร และการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ

พฤติกรรมการทำงาน การทำงานแบบร่วมมือ ทักษะและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เจเนอเรชันวาย เจเนอเรชันเอ็กซ์

Abstract

The objectives of this study were to explore the concept and work behavior and collaborative between generation Y and generation X and to explore the guideline of the student development in the Upper North Collaborative Education Network. The population were undergraduate students, 2015 academic year from 14 institutions in the Upper North Collaborative Education Network; selected 450 sophomore and junior students who were generation x and preparing themselves to be the apprentice in enterprises for the representative sample of this study; and 9 representative samples of enterprises where the institutions sending students to enterprise for apprentice. The data collecting method were questionnaire and semi-structured in-depth interview form. Data were analyzed by using frequency, percentage, average and content analysis.

According to generation Y responses to the concept and work behavior questionnaires, the results shows that the six components that they feel "strongly agree" are work achievement, collaborative working, intercultural knowledge, work challenging, work responsibility, and proud of work accomplishment. Whereas, the responses of generation X toward the concepts of work behavior are team work, self-adjustment, work challenging, creativity, discipline (Punctuality), work under community of practice (COP), work planning and priority management, effective coordination,

and technology literacy. The findings can guide the adjustment of a policy of students' development in three ways: 1) the development of learners: work discipline, team work skills, technology for presentation skills, digital literacy, and concepts of processes and outputs of working. These should be a cooperation of departments, faculties, educational institutions, and networks, 2) the development of learning and teaching process: the development of comprehensive knowledge and providing an authentic work experiences 3) the development of curriculum: the assignation of participations of in curriculum development and needs exploration of the profession development of the companies.

Keywords

Work Behavior, Collaborative Working, 21st Century of Professional and Skills, Generation Y, Generation X

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปรับใช้สังคมได้หลายสาขา โดยบัณฑิตที่ผลิตออกไปในแต่ละรุ่นจะมุ่งเน้นทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ มีกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม สนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียนและสนับสนุนให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีงานทำทันที และมีความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิต สถาบันอุดมศึกษาจึงมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่สำคัญเพียงพอต่อการพัฒนาในสายงานอาชีพและการใช้ชีวิตในการทำงานในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) 2) ด้านความคิดริเริ่มและเป็นผู้ริเริ่ม (Initiative and Self-Direction) 3) ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Culture Skills) 4) ด้านการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต มีความรับผิดชอบและเชื่อถือได้ (Productivity and Accountability) และ 5) ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) (อนุชา โสมานุตร, 2556)

เนื่องด้วยนักศึกษาในยุคเจนเนอเรชั่นวาย (กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2523 – พ.ศ. 2540) นั้นค่อนข้างแตกต่างจากคนรุ่นก่อนเพราะเกิดมาในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องและจะมีอุปนิสัยรักอิสระและมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ฉะนั้นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนกับนักศึกษากลุ่มนี้คือ ต้องพยายามผลักดันให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นออกมา (พรรณวดี สถิตถาวร และ ประจวบ เพิ่มสุวรรณ, 2553) และจากการวิเคราะห์พบว่า สถานประกอบการโดยส่วนใหญ่จะมีผู้บริหารที่เป็นคนในรุ่นเจนเนอเรชั่นเอกซ์ (กลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2508 – พ.ศ. 2522) อายุ 37-51 ปี โดยจะมีลักษณะพฤติกรรมชอบสิ่งที่ไม่ต้องเป็นทางการให้ความสำคัญกับเรื่องความสมดุลระหว่างงานกับครอบครัว (Work-Life Balance) มีแนวคิดและการทำงาน

ในลักษณะรู้ทุกอย่างทำทุกอย่างได้เพียงลำพัง ไม่พึ่งพาใคร มีความคิดเปิดกว้าง พร้อมรับฟังคำติชม และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง (PWC, 2558) ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมของคนทั้งสองรุ่นเพื่อให้สร้างความเข้าใจ และสามารถทำงานร่วมได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง เกิดความรู้สึกร่วมมือของบุคคลที่มีต่อการทำงาน มีความสุขในการทำงาน และได้รับผลตอบแทน อันจะเป็นการสร้างคามพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2547)

ดังนั้น คณะนักวิจัยจึงสนใจการให้ความสำคัญและตระหนักถึงการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะการเรียนรู้กับการปฏิบัติงานให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการที่เป็นผู้ใช้บัณฑิตที่ต้องการบัณฑิตรอบรู้พร้อมทั้งศาสตร์สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต ในศตวรรษที่ 21 นั้น บัณฑิตมีคุณสมบัติเพียงพอต่อวิธีการทำงานหรือไม่และพร้อมที่จะก้าวไปสู่องค์กรและสถานประกอบการ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสนับสนุนองค์กรให้ดำเนินงานอย่างบรรลุเป้าหมาย จึงได้กำหนดกรอบการศึกษาที่จะมุ่งแสวงหาการศึกษาแนวคิดและพฤติกรรมดังวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและพฤติกรรมการปฏิบัติงานร่วมกันของเจเนอเรชั่นวายและเจเนอเรชั่นเอ็กซ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2558 จากสถาบันในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบนจำนวน 14 สถาบัน ประจำปีการศึกษา 2558 โดยคัดเลือกนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่อยู่ในช่วงเจเนอเรชั่นวายซึ่งอยู่ในระหว่างเตรียมตัวไปฝึกงานในสถานประกอบการมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถาม จำนวน 450 คน

ส่วนประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่สถานประกอบการในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่สถาบันการศึกษาจัดส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงานโดยคัดเลือกตัวแทนของสถานประกอบการแบบเจาะจงจากการพิจารณาของคณะกรรมการเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบนว่าตัวแทนของสถานประกอบการนั้นมีความพร้อมและสะดวกในการให้ข้อมูลมาเป็นกลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 9 บริษัท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามจากงานวิจัยของ เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล, กฤษยา นุ่มพญา, จีราภา นวลลักษณ์ และ ชนพัฒน์ ปลื้มบุญ (2557, 11-12) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านทักษะและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) 2) ด้านความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction) 3) ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Culture Skills) 4) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต มีความรับผิดชอบและเชื่อถือได้ (Productivity and Accountability) และ 5) ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) โดยการแจกแบบสอบถามจะจัดส่งถึงกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Form Application

ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านทักษะและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. แนวคิดและพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.1 รองลงมาเป็นเพศชาย เพศทางเลือกชาย (ชาย) และเพศทางเลือก (หญิง) คิดเป็นร้อยละ 26.4, 2.7 และ 1.8 ตามลำดับ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 20-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.3 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 23 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 91 อายุ 17 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 และ 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานของเจนเนอเรชั่นวายที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการให้งานสำเร็จอยู่เสมอ ที่ค่าเฉลี่ย 4.440 เป็นความต้องการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และมีความชอบทำงานท้าทายและพบสิ่งใหม่ ๆ และรองลงมาคือ ชอบการร่วมมือกันทำงานมากกว่าการแข่งขัน ที่ค่าเฉลี่ย 4.344 ทั้งนี้เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาเรียงลำดับอีกครั้งตามระดับค่าเฉลี่ย “มากที่สุด” ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แนวคิดและพฤติกรรมการทำงานของเจนเนอเรชั่นวาย

ลำดับ	แนวคิดและพฤติกรรมการทำงาน	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
1	ท่านมีความต้องการให้งานสำเร็จอยู่เสมอ	4.440	มากที่สุด
2	ท่านชอบการร่วมมือกันทำงานมากกว่าการแข่งขัน	4.344	มากที่สุด
3	ท่านมีความต้องการทำงานที่ท้าทายและพบสิ่งใหม่ๆ	4.318	มากที่สุด
4	ท่านมีความรับผิดชอบในการทำงาน	4.227	มากที่สุด
5	ท่านสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้	4.218	มากที่สุด
6	ท่านสามารถยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม	4.218	มากที่สุด

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานของเจนเนอเรชั่นวายที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนสถานประกอบการ สามารถสรุปได้ตามประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว

ตัวแทนสถานประกอบการมีความคาดหวังต่อความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรให้ดีขึ้น ตัวแทนของสถานประกอบการเห็นว่า เจนเนอเรชั่นวาย มีความสามารถในการปรับตัวต่อการทำงานมากกว่าผู้ใหญ่ และยอมรับสิ่งเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่า รองลงมาได้แก่ ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานในด้านความต้องการทำงานที่ท้าทายและพบสิ่งใหม่ ๆ ลำดับสุดท้าย คือ ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ผู้ประกอบการมีความเห็นตรงกันว่า เจนเนอเรชั่นวาย เติบโตมาพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีจึงพบว่ามีความคิดที่สร้างสรรค์ต่อผลงานที่ทำอยู่ กล่าวแสดงออกมากกว่ารุ่นเก่า

ประเด็นที่ 2 ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ

ตัวแทนสถานประกอบการมีความคาดหวังต่อความกระตือรือร้นในการทำงานเนื่องจาก เจนเนอเรชั่นวาย ที่หลาย ๆ หน่วยงานเคยได้ทำงานรวมมักจะไม่ค่อยกระตือรือร้นในการนำเสนองาน เป็นเพียงการทำตามคำสั่งเท่านั้น รองลงมาได้แก่ ความคาดหวังในพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงาน ลำดับสุดท้าย คือ ความคาดหวังในความต้องการให้งานสำเร็จอยู่เสมอ ตัวแทนสถานประกอบการ ได้เสนอความคิดเห็นว่า เจนเนอเรชั่นวาย ควรมีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงจนสำเร็จ

ประเด็นที่ 3 ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้

ตัวแทนสถานประกอบการมีความคาดหวังต่อความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ ลำดับสุดท้าย คือ ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานในความสามารถกำหนดจังหวะเวลาที่เหมาะสมในการฟัง-พูด ในโอกาสต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นสถานประกอบการแห่งหนึ่งคาดหวังให้เจนเนอเรชั่นวาย ตั้งใจในการเข้าร่วมประชุม ไม่ใช่ใช้พวก Line หรือ Facebook ในขณะที่มีการประชุม หรือในขณะที่ผู้ใหญ่กำลังให้ความรู้ ซึ่งมองว่าไม่เหมาะสม

ประเด็นที่ 4 ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต มีความรับผิดชอบและเชื่อถือได้

ตัวแทนสถานประกอบการมีความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านการวางแผนและจัดเรียงลำดับความสำคัญของงาน การรับเจเนอเรชั่นวายมาทำงานมักจะมีความรู้ที่กว้างแต่ไม่มีรู้สึกเท่าที่ควร แต่ในปัจจุบันตัวแทนของสถานประกอบการหลายแห่งเห็นว่าการรับเจเนอเรชั่นวายที่มีประสบการณ์ในการทำงานในสายตรงดีกว่า เนื่องจากไม่ต้องมาเริ่มสอนกันใหม่ซึ่งจะใช้ระยะเวลานานกว่าจะเป็นงาน ดังนั้นหากมีประสบการณ์ในการทำงานจึงสำคัญมากและยังสามารถนำไปต่อยอดจากประสบการณ์ได้โดยตรง ควรวางแผนการทำงานหรือรายงานผลการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม ทั้งนี้ตัวแทนของสถานประกอบการหลายแห่ง ได้กล่าวไว้ว่า เด็กเจเนอเรชั่นวาย ควรสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงงานที่ปฏิบัติ ถ้าข้อเสนอแนะไหนที่น่าสนใจสามารถใช้ในการปรับปรุงงานได้ก็จะได้รับรางวัล หรือใบประกาศนียบัตรและได้รับความสนใจมากขึ้น ลำดับสุดท้าย คือ ความคาดหวังในเงินเดือนหรือค่าจ้าง ในส่วนของความคิดเห็นจากตัวแทนสถานประกอบการแห่งหนึ่งจะท้าทายพนักงานชายด้วยการให้คอมมิชชั่นตามยอดขาย ซึ่งเป็นคำตอบแทนที่สูงพอสมควร

ประเด็นที่ 5 ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

ตัวแทนสถานประกอบการมีความคาดหวังในการเป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ตัวแทนของสถานประกอบการมองข้อดีของเด็กปัจจุบันจะตามยุคตามสมัยได้รวดเร็ว จะใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานได้ดีกว่าและเกิดความคล่องตัว แต่สถานประกอบการจะมีกฎของการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีอยู่ เช่น สถานประกอบการจะไม่อนุญาตให้แพร่ภาพที่เกี่ยวข้องกับบริษัทสู่ภายนอก เมื่อพบเห็นก็จะรีบทลงโทษ เป็นต้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการได้ บางสถานประกอบการจะมีนโยบายควบคู่กับ พ.ร.บ คอมพิวเตอร์เพื่อป้องกันข้อมูลของสถานประกอบการ การใช้เทคโนโลยีนั้นเจเนอเรชั่นเอกซ์มักจะหลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีมากกว่าเจเนอเรชั่นวาย ความคล่องตัวในการทำงานของสองเจเนอเรชั่นก็จะแตกต่างกันในเรื่องของงานดังนั้นต้องมีมาตรการและการควบคู่ไปด้วย รองลงมาได้แก่ ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านความเป็นผู้นำที่นำฟังและไว้ใจได้เสมอ ตัวแทนสถานประกอบการได้ให้ข้อคิดเห็นว่าแต่ละคนไม่เหมือนกัน ไม่สามารถบอกได้ว่า เจเนอเรชั่นวาย จะเป็นเหมือนกันหมด แต่เมื่อใดก็ตามที่ได้มอบหมายงานก็ย่อมต้องการความสำเร็จ ลำดับสุดท้าย คือ คาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านความสุขจากการทำงานมากกว่าสิ่งอื่นๆ การสอนงานจากรุ่นพี่จะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งช่วยให้พนักงานสามารถทำงานร่วมกันได้

2. แนวทางการพัฒนานักศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน

ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปแนวคิดและพฤติกรรมของทั้งสองเจเนอเรชั่นดังนี้ เจเนอเรชั่นเอกซ์จะยังคงซึ่บซับกระบวนการและแนวคิดของเจเนอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์อยู่มาก จึงทำให้แนวทางการทำงานของเจเนอเรชั่นเอกซ์จะยังคงทำงานด้วยกฎระเบียบ ยึดมั่นในวินัยและ

การลงโทษ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจก็ไม่แตกต่างกัน มีความจงรักภักดีต่อองค์กรเหมือนกัน เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ เน้นการทำงานเดี่ยวมากกว่ากลุ่ม เน้นการให้ความสำคัญกับครอบครัว และพร้อมจะลาออกจากงานถ้ามีตำแหน่งที่ดีกว่า เงินเดือนดีกว่า มุ่งงาน ใช้ความรู้ที่เรียนมา มีเป้าหมายในชีวิต คือ การเป็นผู้บริหารระดับสูง สำหรับเจเนอเรชั่นวาย เป็นคนรุ่นใหม่ อารมณ์ดี มีทัศนคติที่ดี มองโลกในแง่ดี นิยมการสื่อสารที่ไม่เห็นหน้า และไม่ใช้เสียง ยังมองคนรุ่นเก่าล้าสมัย เป็นกลุ่มที่มีความคิดและพฤติกรรมที่สับสน ไม่แน่ใจว่าแบบแผนการดำรงชีวิตที่ดีควรจะเหมือนคนรุ่นเก่ากลุ่มไหน ยืนอยู่บนโลกแห่งความเป็นจริงมีทางเลือกที่หลากหลาย ทำให้มีข้อมูลและระบบคิดที่สมบูรณ์กว่า เชื่อในทางเลือกที่หลากหลายและไม่ยึดติดกับทางเลือกหรือวิธีการเดิมๆ มีเป้าหมายในชีวิต คือ เป็นนายตัวเอง นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังพบว่า เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ ให้ความสำคัญคาดหวังต่อการทำงานของเจเนอเรชั่นวาย สรุปได้ ดังนี้ 1) ความหวังในพฤติกรรมการทำงาน ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว เจเนอเรชั่นวายควรมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการทำงานที่ท้าทายและพบสิ่งใหม่ ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานภายใต้กรอบการทำงานหรือวัฒนธรรม การทำงานในแต่ละองค์กร 2) ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงาน ด้านความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ เจเนอเรชั่นวายควรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา รายงานความก้าวหน้าของการทำงานสม่ำเสมอ และมีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ลุล่วงจนสำเร็จ 3) ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงาน ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ เจเนอเรชั่นวายควรทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้ ร่วมมือกันทำงานมากกว่าการแข่งขัน มีทักษะการนำเสนองานและมีมารยาทในการใช้เครื่องมือสื่อสารหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเวลาที่เหมาะสม 4) ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตมีความรับผิดชอบและเชื่อถือได้ เจเนอเรชั่นวายควรสามารถวางแผนและจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานได้ดี มีความรู้ที่กว้างและลึก มีประสบการณ์ในการทำงานในสายตรง มีการรายงานผลการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ กล้าแสดงออกในการนำเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร และ 5) ความคาดหวังในพฤติกรรมการทำงานด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ เจเนอเรชั่นวายควรมีทักษะในการประสานงานการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวในการใช้เทคโนโลยีภายใต้กฎระเบียบขององค์กร ยอมรับในความคิดของผู้อื่น

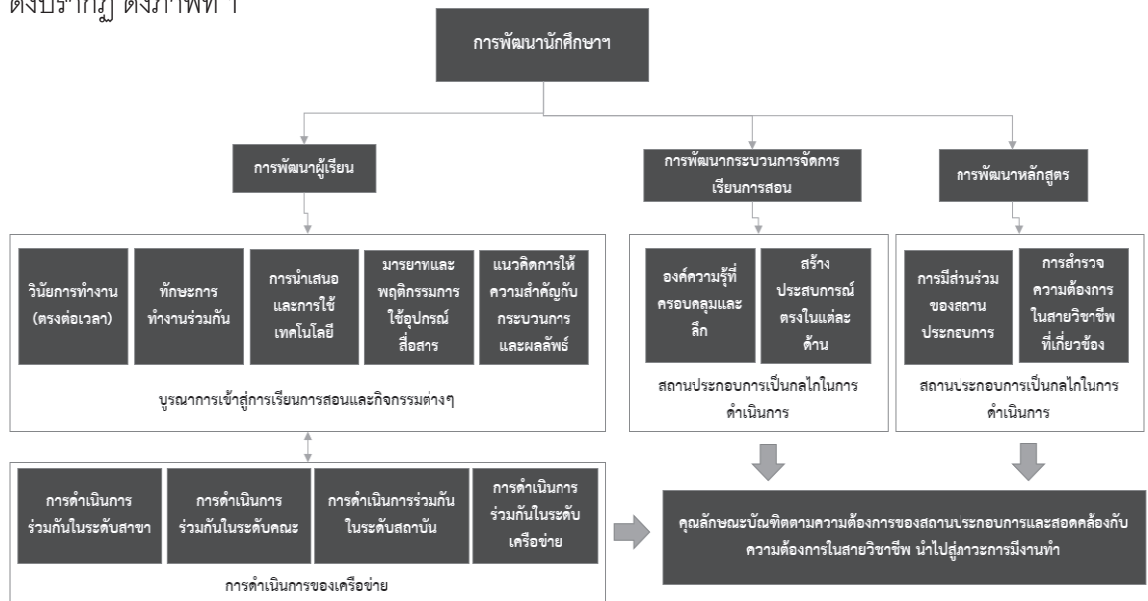
จากผลข้อมูลแนวคิดและพฤติกรรมของเจเนอเรชั่นเอ็กซ์และเจเนอเรชั่นวาย รวมทั้งข้อมูลคาดหวังของเจเนอเรชั่นเอ็กซ์ต่อการทำงานของเจเนอเรชั่นวาย สามารถสังเคราะห์หรือออกเป็นคุณลักษณะด้านทักษะและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แนวทางการพัฒนานักศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือตอนบน

คุณลักษณะด้านทักษะและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21	แนวทางในการพัฒนานักศึกษา
1. มีวินัยในการทำงาน	ปรับปรุงในกระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมต่าง ๆ โดยกำหนดให้วินัยในการทำงานหรือการเรียนเป็นหนึ่งในผลสัมฤทธิ์ในรายวิชา ปรากฏเป็นโครงสร้างคะแนนทั้งในส่วนของการเข้าชั้นเรียน และคะแนนในการประเมินประสิทธิภาพของงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ
2. เคารพกฎกติกา กรอบ และวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละองค์กร	ควรมีการกำหนดกรอบกติกาในการดำเนินงานร่วมกันทั้งในระดับสาขาวิชาและคณะ และกำหนดมาตรการในการกำกับติดตามที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพการทำงานที่มีความแตกต่างกันตามลักษณะของสาขาหรือคณะ รวมไปถึงควรมีการส่งเสริมหรือออกแบบการเรียนการสอนตลอดจนกิจกรรมที่ต้องมีการทำงานร่วมกันของนักศึกษาในแต่ละสถาบันในรูปแบบเครือข่าย เพื่อสร้างทักษะในการทำงานในสภาพวัฒนธรรมองค์กรที่มีความแตกต่างกัน รวมไปถึงการทำงานเป็นทีม
3. จัดลำดับความสำคัญและวางแผนการทำงานพร้อมทั้งรายงานความก้าวหน้าสม่ำเสมอ	ควรกำหนดให้กระบวนการทำงานเป็นไปตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพ (PDCA) ที่ชัดเจน เนื่องจากสถานการณ์ประกอบการให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานซึ่งเป็นไปตามรูปแบบการทำงานของเอเชียคือ “เชื่อว่าเมื่อกระบวนการทำงานดี ผลลัพธ์ย่อมออกมาดี” ในการดำเนินการนั้นควรบูรณาการลงไปในดำเนินการกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร ฝึกทักษะการคิด การจัดลำดับความสำคัญและการวางแผนการทำงาน รวมไปถึงกำหนดรูปแบบและระยะเวลาในการรายงานความก้าวหน้าแต่ละช่วงให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะทั้งในด้านการคิด การเขียนรายงาน และสามารถนำไปใช้ในการทำงานตามความต้องการของสถานประกอบการได้
4. มีความรู้ที่กว้างและลึก มีประสบการณ์ตรง	พัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบ Problem Based Learning และมุ่งเน้นในด้านปัญหาที่ตรงกับสายงานหรือมาจากผู้ประกอบการจริง รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการตามสายงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การกำหนดกิจกรรมหรือกรณีศึกษา และการประเมินผลการดำเนินการ นอกเหนือไปจากการดำเนินการในรูปแบบของสหกิจศึกษาซึ่งแต่ละสถาบันมีการดำเนินการอยู่แล้ว
5. มีทักษะและความคล่องตัวในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	พัฒนาทักษะการใช้งานเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับลักษณะงานตามสายงานวิชาชีพของแต่ละสาขารวมไปถึงการให้ความรู้ในด้านผลดี ผลเสีย ข้อควรระวัง รวมไปถึงบทลงโทษต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่ถูกต้อง

ทั้งนี้จากผลการวิจัยคณะผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบการพัฒนานักศึกษาเพื่อนำไปปรับใช้ในแต่ละสถาบัน
ดังปรากฏ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: แนวทางในการพัฒนานักศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการ

แผนภาพแสดงแนวทางในการพัฒนานักศึกษาตามความต้องการของสถานประกอบการจาก
แผนภาพสามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาผู้เรียน

ดำเนินการพัฒนาใน 5 ด้าน คือ ด้านวินัยในการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องตรงต่อเวลา ด้านทักษะการทำงานร่วมกัน ซึ่งควรดำเนินการภายใต้กรอบหรือวัฒนธรรมหรือรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกัน ด้านการนำเสนอและการใช้เทคโนโลยี ควรดำเนินการโดยเน้นเรื่อง การแสดงความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ด้านมารยาทและพฤติกรรม การใช้อุปกรณ์สื่อสารและเครือข่ายสังคมออนไลน์ควรดำเนินการสร้างความตระหนักในผลดีผลเสีย รวมไปถึงฝึกทักษะและมารยาทในการใช้งานอุปกรณ์เหล่านี้เสมอ ด้านแนวคิดการให้ความสำคัญกับกระบวนการและผลลัพธ์ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า เจนเนอเรชันวายสนใจในเรื่องผลลัพธ์แต่ไม่ให้ความสำคัญกับกระบวนการ ลำดับขั้นตอนในการทำงาน จึงควรมีการสร้างแนวคิดในรูปแบบการทำงานผ่านกระบวนการ PDCA เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่ให้ความสำคัญทั้งกระบวนการในการทำงานและผลลัพธ์จากการทำงาน ทั้งนี้ในการดำเนินการทั้ง 5 ด้าน ควรดำเนินการในรูปแบบสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันเพื่อสร้างทักษะการปรับตัวในการทำงาน โดยควรเป็นการดำเนินการทั้งในระดับ สาขาวิชา คณะ สถาบัน และเครือข่ายสหกิจศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน

ดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การพัฒนาองค์ความรู้ที่ลึกและครอบคลุมและการสร้างประสบการณ์ตรงในสายงานแต่ละด้าน โดยในการดำเนินการทั้ง 2 ส่วนนั้น ควรกำหนดให้มีสถานประกอบการเป็นกลไกในการดำเนินการ

ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ดำเนินการใน 2 ส่วนคือ การกำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตร และการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรกำหนดให้มีสถานประกอบการเป็นกลไกในการดำเนินการ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและพฤติกรรมการปฏิบัติงานของเจนเนอเรชั่นวายพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการให้งานสำเร็จอยู่เสมอ ต้องการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และมีความชอบทำงานท้าทายและพบสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมวดี สติถาวร และ ประจวบ เพ็ญสุวรรณ (2553) ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิดและพฤติกรรมการปฏิบัติงานร่วมกันของเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ มีจุดร่วมแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม มีการปรับตัวได้ดีพร้อมกับความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ด้านภาวะผู้นำและทักษะการนำเสนอ พร้อมกับได้เรียนรู้ความแตกต่างจากแนวคิดของเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ คือ ความมีวินัยและความเคารพกติกา ซึ่ง เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ยังมองการไม่ยึดติดกับ กฎ ระเบียบ ของ เจนเนอเรชั่นวาย รวมถึงวินัยในการทำงาน พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้เจนเนอเรชั่นที่ใกล้เคียงกัน อยู่ในสภาพแวดล้อมในสังคมที่คล้ายคลึงกันจะทำให้มีแนวคิด ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรมในรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน

และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานพบว่า เจนเนอเรชั่นวายมีแนวคิดและพฤติกรรมการทำงานดังนี้ “นิยมรูปแบบการทำงานเป็นทีมปรับตัวเข้ากับองค์กรได้ดี เน้นผลลัพธ์ในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำและทักษะการนำเสนอ ชอบงานที่ท้าทายความสามารถ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านทักษะและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของ อนุชา โสภานุตร (2556) ในด้าน 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง (Adapt to Change) โดยปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรที่ดีขึ้น รวมไปถึงการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction) ในประเด็นการสร้างงานอิสระ (Work Independently) โดยกำกับติดตาม จำแนกวิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดภารกิจงานอย่างมีประสิทธิภาพจากการควบคุมจากภายนอก นอกจากนี้ในด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ยังพบว่า เจนเนอเรชั่นวาย มีประสิทธิภาพเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) สนใจการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้าง

ทีมงานที่มีคุณภาพ (Work Effectively in Diverse Teams) ซึ่งยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่แตกต่างกันหลากหลายลักษณะ ในด้านการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต มีความรับผิดชอบและเชื่อถือได้ (Productivity and Accountability) พบว่า สอดคล้องในประเด็นผลผลิตที่เกิดขึ้น (Produce Results) โดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ (Multi-Tasks) การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ และยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัย โดย กานต์พิชชา เก่งการช่าง (2556) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าเจเนอเรชั่นวายสามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ชอบงานที่ท้าทาย มีความมุ่งมั่นและต้องการประสบความสำเร็จสูง โดยเฉพาะในฐานะปัจเจกบุคคลที่ต้องการการยอมรับนับถือ

นอกจากนี้จากแนวคิดและพฤติกรรมการปฏิบัติงานร่วมของเจเนอเรชั่นวายและเจเนอเรชั่นเอ็กซ์ ที่มีการทำงานด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกันในองค์กรปัจจุบันทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างคุณค่าของคนทำงานจะเกิดขึ้นเมื่อมีอายุที่มากขึ้น ดังเช่น เบบี้บูมเมอร์ มีความเชื่อมั่นในโครงสร้างและความภักดีขององค์กร สามารถเติบโตในที่ทำงานแม้ว่าจะมีวาระการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจ ในทางตรงกันข้ามคนเจเนอเรชั่นเอ็กซ์จะแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมักจะบดบังรัศมีที่เป็นจุดแข็งและความเป็นอิสระของคนรุ่นนี้ ท้ายที่สุดเจเนอเรชั่นวายมีบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมในรูปแบบที่ผ่อนคลายโดยมีการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อเวลา (Shuler, Faulk, Hidleburg-Johnson & Williams, 2016) จึงสรุปแนวคิดและพฤติกรรมของทั้งสองเจเนอเรชั่นดังนี้ 1) เจเนอเรชั่นเอ็กซ์จะยังคงซึมซับกระบวนการและแนวคิดของเจเนอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์อยู่มาก จึงทำให้แนวทางการทำงานของ เจเนอเรชั่นเอ็กซ์จะยังคงทำงานด้วยกฎระเบียบ ยึดมั่นในวินัยและการลงโทษ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจก็ไม่แตกต่างกัน มีความจงรักภักดีต่อองค์กรเหมือนกัน เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ เน้นการทำงานเดี่ยวมากกว่ากลุ่มเน้นการให้ความสำคัญกับครอบครัว และพร้อมจะลาออกจากงานถ้ามีตำแหน่งที่ดีกว่า เงินเดือนดีกว่า มุ่งงานใช้ความรู้ที่เรียนมาและโตมากับยุคที่คาบเกี่ยวระหว่าง Analog และ Digital มีเป้าหมายในชีวิตคือการเป็นผู้บริหารระดับสูง และ 2) เจเนอเรชั่นวายเป็นคนรุ่นใหม่ อารมณ์ดี มีทัศนคติที่ดี มองโลกในแง่ดีนิยมการสื่อสารที่ไม่เห็นหน้าและไม่ใช้เสียง ยังมองคนรุ่นเก๋าล้าสมัย เป็นกลุ่มที่มีความคิดและพฤติกรรมที่สับสน ไม่แน่ใจว่าแบบแผนการดำรงชีวิตที่ดีควรจะเป็นเหมือนคนรุ่นเก๋ากลุ่มไหน ยืนอยู่บนโลกแห่งความเป็นจริง มีทางเลือกที่หลากหลายทำให้มีข้อมูลและระบบคิดที่สมบูรณ์กว่าเชื่อในทางเลือกที่หลากหลายและไม่ยึดติดกับทางเลือกหรือวิถีการเดิมๆ เติบโตมาในยุค Digital และมีเป้าหมายในชีวิตคือ เป็นนายตัวเอง

สรุป

ผลจากการศึกษาพบว่า เจนเนอเรชั่นวาย มีการทำงานกลุ่มได้ดี และมีการปรับตัวกับบริบทของสถานประกอบการแต่ปัญหาของเจนเนอเรชั่นวายยังขาดการวางแผนและการประเมินงาน ดังนั้นสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องสร้างกิจกรรมเชิงพฤติกรรมที่จะสอนให้เจนเนอเรชั่นวาย มีความรับผิดชอบด้านการวางแผนและบริหารจัดการให้มากขึ้น ตลอดจนมีการประเมินความสำเร็จและตัวชี้วัดของกิจกรรมในแต่ละครั้ง การออกแบบหลักสูตรของสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องมุ่งเน้นกิจกรรมและวิชาการควบคู่กันไปอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ และกระบวนการทำงานเชิงระบบที่เป็นรูปธรรมและในอนาคตกลุ่มเจนเนอเรชั่นที่ จะเข้าสู่ตลาดแรงงานอีกกลุ่ม คือ เจนเนอเรชั่นแซด ซึ่งมีความหลากหลายแนวคิดและพฤติกรรมตลอดจนมีความรู้ด้านเทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง สถาบันการศึกษาจึงควรปรับตัวและสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการ เพื่อรองรับ รวมถึงควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมีความทันสมัยอยู่เสมอและตอบสนองต่อผู้เรียน และสถานประกอบการเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์พิชชา เก่งการช่าง. (2556). เจนเนอเรชั่นวายกับความท้าทายใหม่ในการบริหารทรัพยากรบุคคล. **วารสาร สังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์**. 2(1), 15 – 27.
- เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล, กฤษยา นุ่มพญา, จิราภา นวลลักษณ์ และ ชนพัฒน์ ปลื้มบุญ. (2557). การศึกษา เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์และเจนเนอเรชั่นวายในมุมมองต่อคุณลักษณะของตนเองและความคาดหวังต่อ คุณลักษณะของเจนเนอเรชั่นอื่น. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**. 36(141). 1 – 17.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ. พิมพ์ดู.
- อนุชา ไสมาบุตร. (2556). **ทักษะชีวิตและงานอาชีพ สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21**. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2559, จาก <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/life-and-career-skills>.
- PWC. (2558). **วิจัยคน “เจนเนอเรชั่นวาย” ในองค์กรพุ่งปี 2559 แนะนำธุรกิจรับกลยุทธ์คนรุ่นใหม่-แก้ ด้านปัญหาสมองไหล**. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2559, จาก <http://thanachart.in.th/วิจัยคน-Gen-Y-ในองค์กรพุ่งปี-25>.
- Shuler, H. D. ; Faulk, K. ; Hidleburg-Johnson, B. & Williams, D. (2016). Engaging Diverse Generations in 21st Century Workplace. **International Journal of Business Research and Management (IJBRM)**. 7(3), 31-39.

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่* Ways of Establishing Activities for Improving Merit and Morality of Students at Private Universities in Chiang Mai

พรนิภา จันทรน้อย^{1**}, วีระศักดิ์ ชมภูคำ^{2***}, ประวดี พันผาสุ^{3****}, เรืองวิทย์ นนทภา^{4*****}

^{1,2,3,4}หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เลขที่ 202 ถนนช้างเผือก ซอย 4 อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และมหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.89 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.57 ถึง 0.82 แบ่งออกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ชุดที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นดังนี้ 1.1) ด้านการดำเนินชีวิตในสังคม คุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญสำหรับนักศึกษา ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละและความมีระเบียบวินัย 1.2) ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และสอดแทรกหรือบูรณาการหลักคุณธรรมจริยธรรมในการสอน

* ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาจากบทความที่เคยเผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ เบญจมมิตรวิชาการ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 พฤษภาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

** ผู้เขียนหลัก

อีเมล: pornnipa@feu.edu

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (รองศาสตราจารย์ ประจักษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

***** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (อาจารย์ ดร. ประจักษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

ทุกรายวิชา อาจารย์ ผู้บริหารควรเป็นแม่แบบที่ดีให้กับนักศึกษา 1.3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเป็นประจำ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจและตามความสามารถของนักศึกษา 1.4) ด้านการประกอบอาชีพตาม จรรยาบรรณ คุณธรรมที่ต้องปลูกฝัง คือ ความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพของตน จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับ จรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณ ในแต่ละวิชาชีพ

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.29$)

คำสำคัญ

การพัฒนาจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรม สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Abstract

This study aimed to 1) study ways of establishing activities to improve merit and morality of the students, 2) study opinions of the students on ways of establishing activities to improve merit and morality of the students at private universities in Chiang Mai. Studied samples included students of Payap University, Far Eastern University and North Chiang Mai University. Study tool was the rating-scaled questionnaire with 0.89 reliability and 0.57-0.82 differentiating power. Two sets of questionnaire were used according to the objectives of the study. The statistics performed to analyze data consisted of percentage, average and standard deviation.

The results of the research showed that 1) ways of establishing activities to improve merit and morality of the students comprised 1.1) for social life, the important aspects to concern were sense of honesty, sacrifice and discipline, 1.2) for curriculum managing, the activities must be integrated in the general education, in all taught subjects and instructors as well as administrative team must be good example, 1.3) for setting up the activities, the activities must be regularly performed, students must voluntarily participated relying on their talents, 1.4) for professional morality, sense of honesty must be implemented by establishing the training on this aspect before student graduations, 2) All of the overview and each aspect opinions of The Far Eastern University's student about the establishing activities to improve merit and morality have suitable levels, the total average ($\bar{x} = 4.29$).

Keywords

Ethical Development, Morality Behavior, Private Educational Institute

บทนำ

สภาวะสังคมปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในโลกยุคไร้พรมแดน ทำให้มนุษย์รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้จากสื่อต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและรวดเร็ว รวมไปถึงการรับวัฒนธรรมของต่างชาติที่เข้ามาสู่ประเทศไทย ส่งผลให้เยาวชนของชาติได้รับรู้และนำไปปฏิบัติ โดยมีพฤติกรรมการเลียนแบบไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด จนขาดคุณธรรมจริยธรรม ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมามากมาย เช่น ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาย่ำร้าง ปัญหานักเรียนติดเกม ปัญหาการรักร่วมเพศ การหลงมัวเมาในอบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือย และอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2554-2559 ที่ระบุว่าปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดั่งามเสื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิม ถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไม่ตรีน้อยลง แก่งแย่งเอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่นและขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, 4)

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตอยู่ของคนในสังคมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสงบสุขร่มเย็น ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และเป็นสิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีวิวัฒนาการความเจริญก้าวหน้า และความทันสมัยในหลายๆ ด้าน แต่ในทางกลับกันก็ส่งผลกระทบจนให้เกิดความเสียหายในอีกหลายแง่มุม ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตทางสังคมหลายด้าน ปัญหาส่วนใหญ่มาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคน แนวทางที่จะแก้ปัญหาก็คลี่คลายลงไปได้นั้น คนไทยทุกคนควรร่วมมือร่วมใจที่จะฟื้นฟูคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง ควรรู้ว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่ผิดและอะไรเป็นสิ่งที่ถูกต้อง โดยเริ่มที่ตนเองก่อน ต่อมาก็เริ่มที่ผู้นำหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนทุกองค์กรและทุกสถาบัน (สุรยุทธ์ จุลานนท์, 2550) สังคมไทยในปัจจุบัน เยาวชนไทยซึ่งถือว่าเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต มีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาไม่ว่าจะเป็นการหนีเรียน การทะเลาะวิวาท การแต่งกายของนักเรียน นิสิตนักศึกษาที่ไม่เหมาะสม ประกอบกับการสื่อสารที่ไร้พรมแดน มีการนำข้อมูลมาเผยแพร่ ซึ่งทำให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลโดยตรงโดยไม่ผ่านขั้นตอนการกรองความถูกต้องทางจริยธรรม เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คุณธรรมจริยธรรมถือเป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม

การที่จะพัฒนาคนในสังคมโดยเฉพาะนักเรียน นิสิตนักศึกษาซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองในอนาคต ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิต ธีรเวคิน (2548, 32) ที่ได้กล่าวไว้ว่าอนาคตของคนเรานั้นจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของเขาในขณะที่ยังเยาว์วัย ถ้าเป็นเด็กเกรงไม่เรียนหนังสืออนาคตก็จะอัปมงคล อนาคตของประเทศไทยจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับว่าเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีพฤติกรรมอย่างไร มีค่านิยมในรูปแบบไหนและมองบทบาทของตนเองที่มีต่อสังคมอย่างไรบ้าง ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชน ปลุกฝังทัศนคติที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ อบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีศีลธรรมทั้งกายวาจาและจิตใจ การที่จะพัฒนาเยาวชนไปสู่เป้าหมายให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน ย่อมเป็นหน้าที่ทางตรงและทางอ้อมของสถาบันการศึกษา และการที่จะพัฒนาให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์นั้น ไม่ใช่เป็นเพียงการจัดการเรียนการสอนที่ให้มีความรู้ทางวิชาการหรือการจัดประสบการณ์ให้มีความรู้และทักษะในสาขาอาชีพเท่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม ให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องยึดแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดคุณภาพของบัณฑิตทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย โดยกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับคุณวุฒิที่แตกต่างกัน

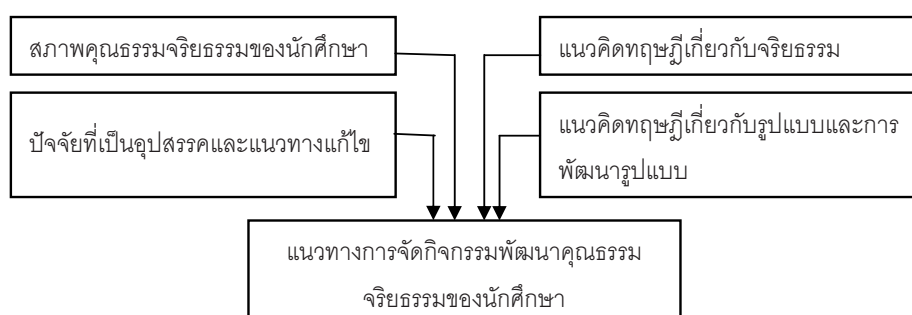
การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนซึ่งเป็นผู้เรียน สถาบันควรสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนแก่นักศึกษา โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ การกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่จัดขึ้นหรือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และพัฒนานักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษานั้น ควรเน้นเรื่องของการสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาเกิดความสุขควบคู่ไปกับการได้รับสาระจากกิจกรรม ไม่ควรจัดสภาพบรรยากาศเช่นเดียวกับบรรยากาศการเรียนในชั้นเรียน ต้องเน้นการสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

ปัญหาความอ่อนแอทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนไทยมีเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ โดยเฉพาะในกลุ่มของนักศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาโดยศึกษาจากนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และมหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ เพื่อทราบแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาและศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 882 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จำนวน 382 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 643 คน (สำหรับเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 1) และนักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ที่เรียนในรายวิชาคุณธรรมปัญญา คนสมบุญ จำนวน 124 คน (สำหรับเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและ มอร์แกน (Krejcie & Morgan 2000, 68 อ้างถึงใน ต่าย เชียงฉี 2542, 118) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มชั้น (Stratified Random Sampling)

ใช้คณะวิชาเป็นชั้น และนักศึกษาเป็นหน่วยการสุ่มเพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 148 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 64 คน และ นักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 108 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้คณะวิชาเป็นชั้น และนักศึกษาเป็นหน่วยการสุ่มเพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักศึกษา ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา โดยทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 3 สถาบัน ประกอบด้วย นักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 148 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 64 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ จำนวน 108 คน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาโดยทำการสอบถามประชากรที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 124 คน

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาคำนิยาม ทฤษฎี แนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาโดยแต่ละด้านจะครอบคลุมตั้งแต่จุดประสงค์ กิจกรรมที่จัดและการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษา

3.2 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดเนื้อหา รายละเอียดและกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

3.3 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า $IOC = 0.8-1.0$

3.5 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.4 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่นักศึกษาที่เป็นประชากรในการวิจัยจำนวน 30 คน

3.6 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.5 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร α - Coefficient ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า $\alpha = 0.891$

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 3.6 มาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจัดทำโดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 2) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งจัดทำโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และ 3) ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นแบบปลายเปิดใช้วิธีการรวบรวมสรุปแบบรายด้านและรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ 4 ด้านดังนี้

ด้านการดำเนินชีวิตในสังคม นักศึกษาเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาควรจะมีในการดำเนินชีวิตที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย

ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่าการพัฒนาจริยธรรมให้กับนักศึกษา คือ จัดให้มีการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีเนื้อหาวิชาที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง และการสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรม ในขณะที่ยังอาจารย์ทำการสอนทุกรายวิชา อาจารย์ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ควรเป็นแม่แบบที่ดีให้กับนักศึกษา

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเป็นประจำเพื่อจะได้ซึมซับและติดตัวนักศึกษาตลอดไป

ด้านการประกอบอาชีพตามจรรยาบรรณ นักศึกษามีความคิดเห็นว่านักศึกษาจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพของตนในอนาคตมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีคุณธรรมในด้านนี้ ด้วยการฝึกอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา

2. ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพาร์อิสเทิร์น เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกกิจกรรมโดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.29$)

ตารางที่ 1

ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาสถิตเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	n = 124		ระดับความเหมาะสม
	($\bar{X}$)	S.D.	
ความมีระเบียบวินัย	4.13	0.30	มาก
ความรับผิดชอบ	4.35	0.22	มาก
ความซื่อสัตย์สุจริต	4.26	0.11	มาก
ความเสียสละ	4.33	0.13	มาก
การมีวัฒนธรรม	4.30	0.16	มาก
การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.39	0.05	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.29	0.08	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาสถิตอภิปรายผลการวิจัยแยกแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการดำเนินชีวิตในสังคม นักศึกษาเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมที่นักศึกษาควรมีในการดำเนินชีวิตที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่นักศึกษาจะมีพฤติกรรมทางจริยธรรมใน 3 ด้านอยู่ระดับสูง เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความเห็นว่ายจริยธรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตทั้งในฐานะการเป็นนักศึกษา และในฐานะการเป็นประชาชนในสังคม ที่จะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมจึงได้ได้รับการยอมรับและการไว้วางใจในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นฤมล ไชยสถาน (2549, 118) ที่กล่าวว่าคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้แก่ นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทน พากเพียร ความมีสติรอบคอบ ความมีศรัทธา ความจริงใจการมีทักษะชีวิต ความเสียสละการ มีจิตของความเป็นผู้นำ การมีจิตประชาธิปไตยและจิตสาธารณะ รู้รักสามัคคีมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความเข้าใจ ผู้อื่น และเข้าใจโลกและการใช้ปรัชญาแบบพอเพียง

ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่ายแนวทางการพัฒนาจริยธรรมให้กับนักศึกษา คือ จัดให้มีการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีเนื้อหาวิชาที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง และการสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรมในขณะที่ยอาจารย์ทำการสอนทุกรายวิชา อาจารย์ผู้บริหารควรเป็นแม่แบบที่ดีให้กับนักศึกษา จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันนักศึกษาต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกหลักคุณธรรมจริยธรรม และให้มีโอกาสได้แสดงจริยธรรมในการปฏิบัติด้วย ดังนั้นมหาวิทยาลัยและอาจารย์ควรเข้ามา มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดเป็นรูปธรรม

ขณะเดียวกันก็ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมเลียนแบบ อาจารย์ผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2549, 9-10) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนที่ได้ผลดี มีดังต่อไปนี้ 1) การบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม ในหลักสูตร ในกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การจัดกิจกรรมที่ใช้การสร้างกระแสหรือค่านิยมที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น ๆ มาเป็นสื่อในการออกแบบกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน หรือใช้การแข่งขันเพื่อกระตุ้นความสนใจ 3) การจัดกิจกรรมบูรณาการสร้างองค์ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมต่อเนื่อง 4) การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ออกแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี 5) การจัดกิจกรรมที่กำหนดเป็นเป้าหมายทางจริยธรรมให้สูง และเป็นภารกิจปกติของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก 6) การจัดกิจกรรมที่เอื้อโอกาสให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นบริการสังคม 7) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ แบบประชุมหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน 8) การจัดกิจกรรมที่ใช้แนวคิดคุณค่าเพื่อชีวิต บนพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาจิตใจให้มีความสงบ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า 9) การจัดกิจกรรมโดยอาจารย์เป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาในตัวผู้เรียนและฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 10) การจัดกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้ประเมินและพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการ เฉาก๊ส การเขียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนในกระดาด 11) การจัดกิจกรรมโดยนำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการแสดงพฤติกรรมในสถานศึกษาของตน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางลักษณ์ วิรัชชัย ศจีมาศ ณวิเชียร และ พิศสมัย อรทัย (2551) พบว่ารูปแบบการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ กระบวนการกลุ่มด้วยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอนและการบันทึก ข้อมูล "คิดดี-พูดดี-ทำดี" สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาได้

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมจริยธรรมให้กับนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษาเป็นประจำ เพื่อจะได้ซึมซับและติดตัวนักศึกษาตลอดไป จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็น ว่านักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมและโครงการด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษา อย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาซึ่งเรียนในระดับอุดมศึกษา เป็นเยาวชนที่กำลัง จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ในอนาคต มีวุฒิภาวะสามารถแสดงความต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ให้เขาสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธเนศ ขำเกิด (2559) เสนอแนวทางในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมกลุ่มเกลา (ซึมซับ) ด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียน เช่น 1.1) การนิมนต์พระมาที่โรงเรียนตอนเช้าให้ครูและนักเรียนได้สวดมนต์ทำบุญทุกวัน เพราะการได้เห็น บรรพชาศและแบบอย่างเช่นนี้จะช่วยซึมซับให้นักเรียนมีจิตใจละเอียดอ่อนรักการทำบุญ 1.2) จัดกิจกรรม ให้นักเรียนสวดมนต์ให้พระตอนเช้า ตอนเย็น ก่อนทำกิจกรรมสำคัญในวันสิ้นสุดสัปดาห์ โดยการสวดมนต์ ทุกครั้งควรสร้างให้มีบรรยากาศที่สงบเยือกเย็นด้วย 1.3) จัดกิจกรรมให้นักเรียนนั่งสมาธิในช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยต้องสร้างบรรยากาศที่จะทำให้นักเรียนเกิดอารมณ์สมาธิอย่างแท้จริงคือสภาวะจิตที่มีความบริสุทธิ์ มั่นคง กายอยู่ที่ไหนใจอยู่ที่นั่นให้มีสติเสมอ และพยายามเชื่อมโยงไปสู่การเรียนด้วย 1.4) ส่งเสริมให้นักเรียน

สวดมนต์และนั่งสมาธิก่อนนอนทุกคืนโดยมีกิจกรรมเสริมแรงและติดตาม การปฏิบัติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 1.5) จัดกิจกรรมเวทีคนเก่ง ตอบปัญหาด้านธรรมะ รวมทั้งส่งนักเรียนไปแข่งขันด้านคุณธรรมจริยธรรม ในเวทีต่างๆ 1.6)พานักเรียนไปร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ในโอกาสสำคัญต่างๆ มุ่งกล่อมเกลานักเรียนเกิด การซึมซับ จึงต้องทำอย่างต่อเนื่อง 2) การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่สร้างเสริม คุณธรรมจริยธรรม แก่ผู้เรียนโดยยึดหลักสำคัญ ดังนี้ 2.1) ส่งเสริมให้ครูเป็นตัวแบบ (Modeling) ที่ดีให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิด ความศรัทธาและอยากทำตามเพราะกระบวนการกล่อมเกลาทงสังคม (Social Learning) เชื่อว่าตัวแบบ เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม 2.2) การใช้กระบวนการกลุ่มในการกล่อมเกลา (Group Process) 2.3 ครูทุกคนแม้จะสอนวิชาใดก็ตามควรตระหนักว่าต้องมีส่วนในการสอนคุณธรรม จริยธรรมด้วย 2.4)ควรเลือกวิธีสอนให้ เหมาะสมกับเรื่องที่สอน ไม่ควรใช้การบรรยายอย่างเดียว ควรใช้วิธี การเชิงเหตุผลให้คิดวิเคราะห์ ใช้ตรรกะใช้การสร้างจุดสะท้อนใจ ใช้การอนุমান การอุปมาอุปไมย และ สอดคล้องกับสัทธิตักดิ์ แก้วทา (2555, 49-58) ที่ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้ นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ สถานศึกษาต้องมีปฏิทินปฏิบัติงานและปฏิบัติตามแผนงาน ที่วางไว้จัดทำแผนงาน/ โครงการในรอบปีการศึกษา มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเน้นพัฒนาจิต ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ คิดดี ทำดี และใฝ่ดี เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถตามโอกาสที่เหมาะสม มุ่งเน้นบุคลากรภายใน เพราะเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง

ด้านการประกอบอาชีพตามจรรยาบรรณ นักศึกษามีความคิดเห็นว่านักศึกษาจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบอาชีพของตนในอนาคต มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีคุณธรรม ในด้านนี้ ด้วยการฝึกอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา จากผลการวิจัยสะท้อนให้ เห็นว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญที่สุดในการประกอบอาชีพ ตามจรรยาบรรณ และหากจะให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมด้านนี้ มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุน นักศึกษาด้วยการจัดฝึกอบรมจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพให้นักศึกษาทุกคนเพื่อจะได้รับทราบข้อมูล และแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วนักศึกษาจะได้นำความรู้ไปปฏิบัติ ตนให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณในแต่ละวิชาชีพ

2. ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกกิจกรรมโดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x} = 4.29$) สอดคล้องกับงานวิจัยของสทศวรรษ ผลอรรถ (2551, 65) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น เห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมเป็น วัตถุประสงค์หลักที่ต้องการพัฒนานักศึกษาทุกคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รูปแบบกิจกรรมมีหลากหลายตรงกับความต้องการของนักศึกษา สอดคล้องกับไพศาล มั่นนอก และ

ไพฑูรย์ สิลารัตน์ (2557, 110) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต้องใช้กลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย คือ 1) การเข้าค่ายคุณธรรม 2) การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม 3) วันพุทธพบพระละกิเลส 4) ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน 5) ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกิจกรรมที่จัดแยกอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย จัดกิจกรรม สร้างวินัย นักศึกษาไทยตรงต่อเวลา กิจกรรมความสะอาด กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติการมีวินัยในตนเองความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมความรับผิดชอบ กิจกรรมฝึกการทำงานเป็นทีมการประกวดประดิษฐ์กระทงใบตอง กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบในการทำงาน รักษาสິงแวดล้อม กิจกรรมคนดีที่ ม.พาร์ คัดเลือกนักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมอบเกียรติบัตรความซื่อสัตย์สุจริต จัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์ กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ เรื่องความซื่อสัตย์ความเสียสละ จัดกิจกรรมเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม กิจกรรมแบ่งปันความสุข ร่วมสนุกกับน้องๆ กิจกรรมโครงการวันเด็กแห่งชาติ การมีวัฒนธรรม จัดกิจกรรมอนุรักษ์ภาษา วาจาสุภาพ กิจกรรมมารยาทงามตามวิถีไทย การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดกิจกรรมสร้างความตระหนัก จรรยาบรรณดี มีวิชาชีพ กิจกรรมการใช้สถานการณ์สมมติช่วยฝึกจรรยาบรรณ

สรุป

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

ด้านการดำเนินชีวิตในสังคม คุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญสำหรับนักศึกษาควรจะมีประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย ทั้งนี้ นักศึกษามีความเห็นว่ายจริยธรรมทั้ง 3 ด้านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตทั้งในฐานะการเป็นนักศึกษา และในฐานะการเป็นประชาชนในสังคมซึ่งคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว จึงถือว่าเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับการยอมรับและการไว้วางใจในสังคมได้

ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีรายวิชาที่สอนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง โดยให้ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา มีการจัดแผนการสอน หลักสูตรการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้การสอนในทุกรายวิชาควรมีการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในขณะที่อาจารย์ทำการสอนทุกรายวิชา อาจารย์ ผู้บริหารควรเป็นแม่แบบที่ดีให้กับนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นกิจกรรม 3) ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย 4) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเป็นประจำเพื่อจะได้ซึมซับและติดตัวนักศึกษาตลอดไป ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ และตามความสามารถของนักศึกษาอย่างทั่วถึงมุ่งเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรควบคู่กับการเรียนการสอน ให้นักศึกษามีวุฒิภาวะ เกิดระเบียบวินัยในตนเองเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

ด้านการประกอบอาชีพตามจรรยาบรรณ คุณธรรมที่จะต้องปลูกฝังคือ ความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพของตน ด้วยการฝึกอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลและแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วนักศึกษาจะได้นำความรู้ไปปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณในแต่ละวิชาชีพ

2. รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยกิจกรรมการสร้างเสริมความตระหนักด้านจริยธรรม กิจกรรมการใช้สถานการณ์สมมติ กิจกรรมการอบรมพัฒนาด้านจริยธรรม เช่น การนิมนต์พระมาบรรยายธรรมะ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมจิตตปัญญาศึกษา กิจกรรมการคัดเลือกนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดีเด่นเพื่อมอบเกียรติบัตร กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมประกวดมารยาทไทย กิจกรรมประกวดประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ กิจกรรมการทำบุญตักบาตร

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรรู้พื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมของวัยนั้นก่อนที่พัฒนา จะทำให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา ควรจัดกิจกรรมที่สอดแทรกการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาโดยเฉพาะความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ นอกจากนี้สามารถจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนด้วยการเข้าค่ายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวแก่นักศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต พัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ โดยจัดเป็นระเบียบวาระสำคัญของมหาวิทยาลัย กำหนดวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมที่ชัดเจน
2. มหาวิทยาลัยควรกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นการพัฒนานักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างแท้จริงและกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาให้ชัดเจน
3. มหาวิทยาลัยควรทบทวนภารกิจด้านการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรปรับปรุงหลักสูตรโดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนที่เน้น “ความรู้คู่คุณธรรม” เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการดำเนินชีวิตโดยใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. ควรศึกษาปัจจัยภายนอกด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาเพื่อจะได้นำข้อมูลมาพัฒนาอย่างเหมาะสมต่อไป
3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น ศึกษาตัวแปรทางจิต ได้แก่ การควบคุมตน ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น ตัวแปร สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การศึกษาก่อนอุดมศึกษา

4. ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ต่าย เชียงฉี. (2542). การเขียนโครงการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. เชียงใหม่:

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนศ ขำเกิด. (2559). แนวทางการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2559 จาก,
<https://www.gotoknow.org/posts/56350>.

นฤมล ไชยสถาน. (2549). แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาใน

สถาบันอุดมศึกษาตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. ม.ป.ท. : วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ศจีมาศ ณ วิเชียร และ พิศสมัย อรทัย. (2551). การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้
คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

ไพศาล มั่นนอก และ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก: กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียน
วิเศษชัยชาญวิทยาคม. **สุทธิปริทัศน์**. 28 (88), 110.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2548). **คนไทยในอุดมคติ**. กรุงเทพฯ: แม็คการพิมพ์.

สุภาพ ปาทะรัตน์, ธีรพงษ์ วิริยานนท์ และ วิทยา ภิภาวิวัฒน์. (2548). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรม
นักศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 15(3), 49-55.

สหสวรรค์ ผลอรรถ. (2551). **ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นต่อการเข้าร่วม
กิจกรรมนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิทธิศักดิ์ แก้วทา. (2555). **แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2549). **โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย.
การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 12 วันที่ 15-16 พฤศจิกายน
2550 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์. (หน้า 1-1). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.**

สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2550). **ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล
ในสังคมไทย การสัมมนาทางวิชาการครบรอบ 52 ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวเกรียบฟักทองของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ The Development of Pumpkin Chip Packaging for Ban Ton-Ngew Farmer's Housewife Group, Sanpakwan, Hangdong District, Chiang Mai Province

วีระพันธ์ อะนันชัยวิชิต^{1*}

¹สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเชิงคุณภาพ โดยลักษณะการวิจัยเน้นการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ใช้เครื่องมือทั้งการสังเกต การสอบถาม บันทึกการดำเนินงาน เอกสารรายงาน และการถ่ายภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว รวมถึงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้เหมาะสมสำหรับข้าวเกรียบฟักทองของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสม กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว จำนวน 30 คน การวิจัยได้มีการแบ่งออกเป็น 2 ช่วง กล่าวคือ ระยะที่ 1 เป็นขั้นตอนของการประชุมเพื่อเตรียมการดำเนินงานวิจัยโดยการจัดประชุมกลุ่มผู้นำของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว และสมาชิกกลุ่ม ระยะที่ 2 ทำกิจกรรมการอบรมการให้ความรู้ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การร่างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวเกรียบฟักทอง การพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวเกรียบฟักทอง และการสรุปบทเรียนพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการวิจัยร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว เป็นระยะเวลา 6 เดือน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพบริบทของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2543 โดยนางคำ วงศ์คำอ้าย เป็นการรวมกลุ่มเนื่องจากปัญหาการว่างงาน และรายได้ของกลุ่มแม่บ้านบ้านต้นจ๊วค่อนข้างน้อยและไม่มีรายได้ หลังจากฤดูกาลทำไร่ทำนาทางกลุ่มแม่บ้านจึงเริ่มหาอาชีพเสริมโดยดูจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นและองค์ความรู้ที่สืบทอดกันมาในการทำข้าวแต่นและข้าวเกรียบและก่อตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นจ๊ว ขึ้นมาโดยมีนางคำ วงศ์คำอ้ายเป็นประธานกลุ่ม และมีชื่อสมาชิกทั้งหมด 30 คน มีการผลิตสินค้าได้แก่ ข้าวแต่น จำนวน 3 รสชาติ ข้าวเกรียบ จำนวน 18 รสชาติ น้ำพริกถั่วเหลือง จำนวน 1 รสชาติ ก๋วยเตี๋ยว จำนวน 1 รสชาติ สำหรับ

* ผู้เขียนหลัก
อีเมล: veerapun@feu.edu